

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v roce 2022 jsme věnovali jedno z čísel *Zpráv památkové péče* významnému výročí 50 let od přijetí Úmluvy o ochraně světového dědictví a poskytli jsme tak příležitost blíže představit aktuální problematiku světového dědictví. Informovali jsme tehdy také o dvou významných položkách mezinárodní povahy situovaných na území České republiky – našich třech historických lázeňských městech s krajinným zázemím a Jizerskohorských bučinách –, které obohatily Seznam světového dědictví. Aktuální předkládané číslo, které se vám dostává do rukou, opět s dominujícím tématem světového dědictví, přichází tedy po relativně krátké době. Důvody k tomu jsou ale více než zřejmé: v roce 2023 se podařilo završit mnohaleté snahy o zápis území s tématem pro Česko charakteristickým. Je jím krajinné a stavební dědictví spojené s pěstováním a zpracováním chmele.

Číslo uvozuje příspěvek představující genezi skutečně dlouhého procesu celé nominace k zápisu na Seznam světového dědictví, který přibližuje i změnu jejího pojetí včetně zapojení mezinárodních expertů. Další články byly připraveny tak, aby postihly jak zcela specifické detaily, které žatecký úspěch podminily, tak také paralely s dalšími zemědělskými krajinami, které status světového dědictví již mají a bylo potřebné s nimi provést základní srovnání. V čísle najdete také vysvětlení hmotných a nehmotných hodnot chmelařského dědictví nebo špičkové kvality českého chmele, jehož nejznámější odrůda byla zvolena i do názvu nové světové památky. Jistě také není bez zajímavosti, že vysoké komíny v Žatci nesignalizují jako jinde tradiční továrny, ale polohu někdejších sirných komor pro konzervaci chmele. Nechybí ani připomenutí zcela zásadního významu železnice, jejíž rozvoj právě v polovině 19. století napomohl na Žatecku raketovému rozšíření pěstování chmele a koncentraci jeho zpracování v Žatci s novým železničním uzlem a návazně tak podpořil i export do zahraničí. Samostatný článek pak popisuje chmelařskou krajinu okolo vesnice Stekník, která reprezentuje optimální podmínky pěstování se všemi morfologickými i hydrologickými znaky; korunovaná je navíc zajímavým zámekem s dosud málo známými terasovými zahradami, které poskytují výhled do krajiny a mají i velký potenciál vlastní regenerace.

Zápis žateckých památek a krajiny proběhl v souběhu s několika dalšími událostmi a posuny v rámci agendy světového dědictví, které jsme chtěli také zachytit, ať už se jedná o změny v monitoringu památek světového dědictví nebo představení nově vyvíjeného mapového portálu *World Heritage Online Map Platform*. Jinou aktualitu z mezinárodního prostředí přináší článek Martina Horáčka popisující shromáždění ICOMOS v australském Sydney v září 2023, jehož účastníci rovněž diskutovali o tématech spojených s budoucností světového dědictví.

Vraťme se ale na chvíli do podzimu 2023, kdy Česká republika získala svou již sedmáctou památku světového dědictví. Tento poměrně vysoký počet v neposlední řadě motivuje k zamyšlení, jak v této agendě pokračovat dále. Jak v Národním památkovém ústavu, tak na Ministerstvu kultury spolu s kolektivem site managerů zraje konsensus o tom, že nastal čas směřovat od extenzivních kroků k posilování péče a rozvíjení činností, které s naplňováním Úmluvy o ochraně světového dědictví kromě výběru vynikajících příkladů kulturního a přírodního dědictví souvisejí. Doufáme, že k tomuto směřování může přispět i předkládané tematické číslo, jež si klade za cíl rozšířit povědomí o unikátní památce, jakou Žatec a žatecká krajina chmele bezpochyby je.

Zajímavé a inspirativní čtení přeje

Redakce *Zpráv památkové péče*

